

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

(Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia)

PRÍLOHA ISCED 1

Posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru

Bratislava 2011

1. CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Vyučovaci predmet maďarský jazyk a literatúra na primárnom stupni vzdelávania v základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským má kľúčové postavenie z hľadiska utvárania a získavania komunikatívnej kompetencie žiakov v materinskom jazyku. V hierarchii vyučovacích predmetov má tento predmet centrálné postavenie. Má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu). Úspešné dosiahnutie cieľov vyučovacieho predmetu je základom úspešného vzdelávania, výchovy, poznávacích procesov, učenia sa a v neposlednom rade aj pri osvojovaní slovenského jazyka a ďalších cudzích jazykov. Sprostredkuje kultúru, kognitívne schopnosti a vzájomnú komunikáciu. Umožňuje rozvoj osobnosti, seberealizáciu, socializáciu žiakov a ich začlenenie do spoločnosti.

Vzdelávací obsah maďarského jazyka a literatúry na primárnom stupni vzdelávania v základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským tvoria tri oblasti: *Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh, Čítanie a literatúra*.

V oblasti *Jazyková komunikácia* a *Komunikácia a sloh* žiaci nadobúdajú kompetencie (vedomosti, zručnosti a postoje) potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby maďarského jazyka. Jednou z hlavných úloh vyučovania materinského jazyka je rozvíjanie jazykovej kompetencie žiakov z materinského jazyka tak, aby žiaci veku primerane ovládali schopnosť ústnej a písomnej komunikácie. Jazyková výchova vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu. Vyučovanie gramatického učiva slúži jednak k vytvoreniu systémovosti gramatiky u žiakov, jednak k poznaniu štyroch princípov maďarského pravopisu: fonematického, morfematického, etymologického a princípu zjednodušenia. V rámci písania si žiaci majú osvojiť techniku písania, vytvoriť elementárne základy zručnosti písomného prejavu. V rámci slohovej výchovy a komunikácie sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať. Majú spoznať a osvojiť si elementárne základy techniky aktívneho počúvania a osvojiť si techniku reči; poznať, používať komunikáciu. Ústne a písomné vyjadrovacie schopnosti žiakov sa majú formovať na základe spisovného štandardu s dôrazom aj na spontánne prejavy.

V oblasti *Čítanie a literatúra* si žiaci majú osvojiť techniku čítania (hlasné a tiché čítanie), verejnú prezentáciu textu a elementárne základy čítania s porozumením. Vyučovanie čítania sa zakladá na reči a začína sa rozvíjaním auditívneho vnímania. Prostredníctvom čítania žiaci poznávajú prostriedky čítania, všeobecné pojmy, základné literárne druhy a žánre, učia sa vnímať ich špecifické znaky, chápať autorove umelecké zámery a formulovať vlastné názory o prečítanom diele. Ďalej poznávajú elementárne základy štylizácie textu, štruktúry diela a metriky. Získavajú základné kompetencie rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Postupne nadobúdajú pamäťové, klasifikačné, aplikačné, analytické, interpretačné, tvorivé a informačné zručnosti. Žiaci nadobúdajú poznatky, ktoré pozitívne ovplyvňujú ich postoje, životnú hodnotovú orientáciu, empatiu, prosociálne správanie, obohacujú ich duchovne a nadobúdajú etické a estetické kompetencie.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka ako materinského jazyka na primárnom stupni vzdelávania v základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským sa vyznačuje vybudovaním elementárnych základov. Žiaci sa vzdelávajú a získavajú základné vedomosti prostredníctvom materinského jazyka, preto rozvíjanie spôsobilostí z maďarského jazyka sa prelína celým výchovno-vzdelávacím procesom primárneho vzdelávania.

Rozvíjanie spôsobilostí sa vyznačuje dvomi hlavnými cieľmi:

Položiť základy

- kultúry materinského jazyka,
- literárnej gramotnosti.

V rámci toho ďalšími čiastkovými cieľmi sú:

- rozvíjať elementárne schopnosti, zručnosti a návyky žiakov,
- vytvárať elementárne vedomosti,
- vychovávať úcte k materinskému jazyku,
- položiť základy komunikačných zručností žiakov,
- zvládnuť základy pravopisnej a výslovnostnej normy,
- rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov,
- dosiahnuť pozitívny postoj žiakov k čítaniu, k literatúre,
- osvojiť si základy spisovnej podoby materinského jazyka,
- od spontánneho používania pokračovať k uvedomenému osvojovaniu si materinského jazyka,
- uvedomovať si špecifiká dvojjazyčného prostredia a dvojjazyčnosti žiakov.

Jednou z hlavných úloh vyučovania materinského jazyka je rozvíjanie jazykovej kompetencie žiakov z materinského jazyka tak, aby žiaci veku primerane ovládali schopnosť ústnej a písomnej komunikácie, čo v značnej miere ovplyvní aj úspešné osvojovanie si slovenského jazyka ako štátneho jazyka, príp. osvojovanie ďalších cudzích jazykov u žiakov maďarskej národnosti. Jazyková kompetencia: adekvátna interpretácia komunikatívnej situácie, schopnosť porozumenia v súlade s porozumením, aktívna účasť v komunikatívnych procesoch.

Ďalšou dôležitou úlohou je prostredníctvom učebného predmetu vybudovať u žiakov nasledujúce postoje:

- mať pozitívny vzťah k materinskému jazyku,
- mať odvahu sa vyjadriť, prejavíť,
- sebavedome hovoriť na verejnosti, mať radosť z komunikácie,
- smelo sa zapájať do rozhovorov, klásť otázky,
- smelšie obhajovať, argumentovať vlastný názor,
- smelšie poskytovať spätnú väzbu,
- snažiť sa aktívnejšie počúvať,
- dokázať kriticky sa prejavíť,
- okrem spisovného vyjadrovania dbať aj na estetickú kvalitu,
- mať pozitívny vzťah k literatúre, k čítaniu,
- prostredníctvom literatúry vnímať svet v ktorom žije,
- vybudovať si vlastný hodnotový systém, etické a estetické cítenie,
- zvládnuť základy modernej techniky, ich pomocou dosiahnuť pozitívny vzťah k písaniu, čítaniu a literatúre.

3. KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

1. Komunikácia v materinskom jazyku

- vedieť veku primerane vyjadrovať a tlmočiť svoje myšlienky, pocity a názory ústnou a písomnou formou,
- vedieť interaktívne a kreatívne reagovať primeraným spôsobom v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach,
- vedieť klásť otázky a dokázať správne odpovedať,
- rozvíjať slovnú zásobu, vedieť správne používať gramatické javy a jazykové funkcie,
- rozlišovať spisovné a nespisovné výrazy, texty,
- vedieť vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie a vedieť primeraným spôsobom argumentovať,
- správať sa empaticky a používať jazyk pozitívnym a sociálne zodpovedným spôsobom.

2. Komunikácia v cudzích jazykoch

- komunikačné zručnosti nadobudnuté v cudzích jazykoch vedieť využiť v materinskom jazyku/ vo vyučovacích jazykoch,
- uvedomovať si kultúrne rozmanitosti so zameraním na medzikultúrnu komunikáciu.

3. Matematická gramotnosť a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií

- matematické myslenie používať v logických gramatických operáciách,
- vedieť napísať, prečítať a používať arabské a rímske číslice,
- vedieť používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie), - vzorce, grafy, tabuľky a pod. vo vyučovacích jazykoch.

4. Kompetencia v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

- vedieť vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie,
- vedieť sa písomne dorozumieť prostredníctvom IKT,
- vedieť veku primerane používať jazykové príručky a slovníky a korigovať podľa nich vlastné texty,
- vedieť sa orientovať v školskej a verejnej knižnici.

5. Učiť sa učiť

- vedieť si efektívne zorganizovať vlastné učenie sa,
- vedieť spracovávať a prispôbovať nové vedomosti a zručnosti z oblasti vyučovacích jazykov,
- vedieť vedomosti nadobudnuté v škole a životné skúsenosti uplatňovať v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach.

6. Sociálne a občianske kompetencie

- vedieť veku primerane porozumieť viackultúrnym a sociálno-ekonomickým rozmerom európskych spoločností a spôsobu, akým je národná kultúrna identita prepojená s európskou identitou.

7. Podnikateľské kompetencie

- vedieť individuálne aj v tímoch prezentovať svoju prácu (plánovať, organizovať, riadiť, analyzovať, komunikovať, oznamovať, hodnotiť a zaznamenávať).

8. Kultúrne kompetencie

- vedieť kreatívne vyjadrovať myšlienky, skúsenosti a emócie prostredníctvom umenia, literatúry a médií,
- vedieť využiť vedomosti o literatúre a kultúre národného a kultúrneho dedičstva v rôznych spoločenských a kultúrnych súvislostiach,
- vedieť využiť základné vedomosti o významných kultúrnych dielach vrátane súčasnej ľudovej kultúry,

- vedieť chápať kultúrnu a jazykovú rozmanitosť v Európe a iných oblastiach sveta, mať potrebu chrániť ju a chápať význam estetických faktorov v každodennom živote,
- vedieť oceniť, vyjadriť úctu k umeleckým dielam svojho národa, i k dielam iných národností v danej krajine a celej Európe,
- mať pozitívny postoj, kreativitu a snahu o kultiváciu estetických schopností formou umeleckého vyjadrovania vlastných pocitov a myšlienok a prostredníctvom zapájania sa do kultúrneho života,
- vedieť pochopiť vlastnú kultúru a zmysel pre identitu ako základ otvoreného postoja vo vzťahu k rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania a jeho rešpektovania.

4. PREDMETOVÉ KOMPETENCIE

Receptívne komunikatívne zručnosti:

Počúvanie – spoznať a osvojiť si elementárne základy techniky aktívneho počúvania.

Čítanie – osvojiť si techniku čítania (hlasné a tiché čítanie), vytvoriť elementárne základy čítania s porozumením.

Produktívne komunikatívne zručnosti:

Rozprávanie – osvojiť si techniku reči; poznať, používať komunikáciu.

Písanie – osvojiť si techniku písania, vytvoriť elementárne základy zručnosti písomného prejavu a pravopisu.

Poznávacie a rečové kompetencie

Motorické zručnosti

1. Samostatne písať jednoduché texty s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo).
2. Prečítať, podľa predlohy odpísať alebo podľa diktovania napísať a prečítať arabské číslice v súvislosti s učivom v matematike.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

1. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť.
2. Osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov.
3. Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické zručnosti

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu, vyhľadávať jazykové javy, vyhodnocovať ich a postupne zatrieďovať.

Tvorivé zručnosti

1. Tvoríť vlastný text.
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
4. Porozprávať príbeh na danú tému (podľa názvu, obrázkov atď.) s použitím priamej reči.
5. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
6. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

1. Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
2. Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
3. Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Na základe predchádzajúcej prípravy správne, plynule a s porozumením čítať nahlas aj potichu po príprave texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané skúsenostiam žiaka.
2. Pri hlasnom čítaní dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť.
3. Výrazne čítať kratšie úryvky z literatúry pre deti a mládež.
4. Výrazne recitovať básne, úryvky z prózy.
5. Pri čítaní dramatických textov výrazne reprodukovať priamu reč.

Pamäťové klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Analytické a interpretačné činnosti

1. Zostaviť osnovu prečítaného textu.
2. Určiť hlavnú myšlienku prečítaného textu.
3. Prerozprávať obsah prečítaného textu.
4. Vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu.
5. Vyhľadávať, identifikovať v literárnych textoch hlavné a vedľajšie postavy, literárne a jazykové prostriedky, vybrané pojmy a výrazy.
6. Pri jednoduchom rozbere literárnych textov používať literárne pojmy.
7. Jednoducho hodnotiť postavy primeraného literárneho diela, určiť ich vzájomný vzťah.
8. Odlišovať prozaické a básnické texty.
9. Odlišovať umelecké a vecné texty.

Tvorivé zručnosti

1. Zreprodukovať, dramatizovať časť rozprávky, poviedky alebo povesti.
2. Na základe vlastnej fantázie dokončiť začatý príbeh formou rozprávania, dramatizácie a ilustrácie.
3. Napísať krátky prozaický útvar.
4. Tvoriť jednoduché rýmy.
5. Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
2. Budovať si vlastnú knižnicu.

5. OBSAH

Štruktúra vzdelávacej oblasti

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- písanie
- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová/lexikálna rovina
- tvarová/morfologická rovina
- skladobná /syntaktická rovina

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA

- čítanie textu – technika čítania, základy čítania s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- všeobecné pojmy
- základné literárne žánre
- štylizácia textu
- štruktúra diela
- metrika
- poznanie významných predstaviteľov tvorby pre deti a mládež

6. VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- abeceda
- písmená: malé, veľké, písané, tlačené
- hlásky, slabiky, slová
- dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne
- bodka, čiarka, otáznik, výkričník
- melódia vety: oznamovacia, opytovacia

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

Komunikácia a sloh

- pozdrav, oslovenie, predstavenie sa
- privítanie, rozlúčenie
- prosba/želanie
- poďakovanie
- ospravedlnenie – ústne
- vyjadriť súhlas/nesúhlas

Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- ilustrácia
- autor: spisovateľ, básnik
- kniha, noviny

Literárne žánre

- vyčítanka, riekanka
- hádanka
- báseň
- rozprávka
- ľudová pieseň
- detské ľudové hry

Štruktúra diela

- nadpis
- postava

Výkonový štandard

Jazyková komunikácia

Jednotlivé poznatky z gramatiky sa rozširujú cyklicky v každom ročníku a viažu sa k nim poznatky z jazykovej správnosti a pravopisu. Rozvíjanie vyjadrovania a rečovej kultúry je integrovanou súčasťou všetkých zložiek vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra na primárnom stupni vzdelávania v základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským.

Zvuková a skladobná rovina jazyka a pravopis

Žiak

- rozozná hlásku od písmena,
- pozná malé a veľké písmená, tlačené aj písané,
- spája hlásky do slabík, slabiky do slov, slová do jednoduchých viet,
- člení jednoduché vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky,
- správne a zreteľne artikuluje hlásky, slabiky, slová,
- napíše dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne,
- napíše bodku za oznamovacou vetou, otáznik za opytovacou vetou,
- napíše čiarku za samostatnými slovami, číslicami písanými za sebou v riadku,
- podľa predlohy správne odpíše výkričník,
- podľa predlohy alebo podľa pokynov učiteľa napíše veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných mien osôb, miesta bydliska a na začiatku vety.

Písanie

Písanie je súčasťou a zároveň jednou zo zložiek jazykového vyučovania na primárnom stupni vzdelávania. Pomocou písania sa učia žiaci vyjadrovať myšlienky a pomocou písma ich zaznamenávajú. Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka. V prvom ročníku sa písanie vyučuje súbežne s čítaním a literárnou výchovou. Písanie je zakomponované do vyučovania v súlade s preberaným jazykovým učivom.

Žiak

- prečíta malé a veľké písmená písanej abecedy,
- prečíta arabské číslice,
- podľa požiadaviek na písmo pre prvý ročník a podľa predlohy správne napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy,
- podľa požiadaviek na písmo pre prvý ročník a podľa predlohy správne napíše tvary arabských číslic,
- správne, čitateľne a úhladne podľa predlohy odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne a úhladne podľa predlohy prepíše jednoduchý tlačený text na písaný,
- správne, čitateľne a úhladne podľa diktovania napíše známe slová a číslice,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

Komunikácia a sloh

Efektívne uplatnenie komunikačného princípu vyučovania podporuje aj integrácia jazykovej, literárnej a slohovej zložky. Podstata integrácie spočíva v zlúčení a prepojení jednotlivých zložiek vyučovacieho predmetu so širším interdisciplinárnym zapojením vedomostí, zručností a návykov žiakov, získaných v ostatných predmetoch a v praktickom živote.

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu artikuláciu a výslovnosť,
- pri ústnom prejave sa vyjadruje zrozumiteľne,
- pri rozhovore rešpektuje základné komunikačné pravidlá,

- vie vyžiadať a podávať informácie (simulovanie situácií - pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, poďakovanie, ospravedlnenie),
- vie vyjadriť svoj súhlas, nesúhlas,
- vie poskytnúť základné informácie o sebe,
- porozumie jednoduchým informáciám a podá ich ďalej,
- pomocou otázok tvorí jednoduché vety na základe ilustrácií,
- formuluje krátke otázky a primerane výstižné odpovede na otázky.

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Žiak

- pozná všetky písmená abecedy (malé, veľké, písané, tlačené),
- vie správne artikulovať všetky hlásky maďarskej abecedy,
- vníma spojenie písmen s hláskami,
- vie postrehnúť hlásku v slabike, slove,
- vie rozkladať a skladať slabiky,
- vie rozkladať a skladať slová (na slabiky, hlásky),
- vie určiť počet a poradie hlások v slabike,
- vie určiť počet a poradie slabík v krátkych slovách,
- ovláda hlasné čítanie krátkych viet a rozumie im,
- vie odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na obsah textu,
- na základe predchádzajúcej prípravy vie správne čítať primerane náročné texty.

Literárna výchova

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, výrazným hlasným čítaním,
- vie rozprávať o prečítanom texte,
- vníma vzťah ilustrácie a obsahu literárnych ukážok,
- zreprodukuje, drammatizuje časť rozprávky, poviedky zo života detí (za pomoci učiteľa),
- zahrá bábkové divadlo, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na drammatizácii detských ľudových hier, rozprávok, básní,
- dokáže dokončiť začatý známy, prečítaný príbeh rozprávaním, drammatizáciou, prípadne i ilustráciou,
- primerane svojím schopnostiam vie predniesť krátke básne a úryvky z prózy,
- vníma rytmus riekaniek, vyčítaniek, básní,
- vie vymenovať postavy z prečítaných rozprávok, poviedok o deťoch, zvieratách,
- dokáže počúvať, hovoriť a riešiť jednoduché hádanky.

Odporúčanie

Žiak

- má vedieť naspamäť aspoň 3- 4 básničky, 5-6 vyčítaniek, riekaniek,
- má poznať aspoň 5 rozprávok,
- má vedieť pomenovať postavy z niekoľkých známych rozprávok.

Tempo osvojovania si čítania a písania sa má prispôbiť k učebným schopnostiam žiakov, vyučovanie čítania a písania sa má predĺžiť do konca prvého ročníka.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti na konci prvého ročníka sú uvedené orientačne, pre potreby učiteľa. Prvý a druhý ročník základného vzdelávania tvorí jeden obsahovo spojený cyklus. Záväzné vzdelávacie výstupy budú uvedené na konci dvojročného obsahového cyklu.

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- abeceda
- delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky
- samohlásky: krátke/dlhé
- spoluhlásky: krátke /dlhé
- spoluhlásky: j-ly
- hlásky, slabiky, slová
- zátvorka, dvojbodka
- melódia vety: rozkazovacia

Významová rovina jazyka

- slovotvorný základ; prípony

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená
- prídavné mená
- slovesá
- príslovky

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

Komunikácia a sloh

- ospravedlnenie s vysvetlením
- blahoželanie – ústne
- adresa
- pohľadnica
- tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
- rozhovor
- začiatok a koniec telefonického rozhovoru
- nápis, nadpis
- osnova (pomocou otázok)
- obsah (pomocou otázok)

Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- čitateľ/divák
- knižnica
- text
- časopis
- bábkové divadlo, bábka

Literárne žánre

- rozprávka
- báseň
- vyčítanka, riekanka, hádanka
- žánre ľudovej slovesnosti (rozprávky, pranostiky, riekanky, hádanky, hry, piesne)

Štylizácia textu

- zdobnenina

Štruktúra diela

- osnova
- dej

Metrika

- rým

Výkonový štandard

Jazyková komunikácia

Pri zostavovaní obsahu učiva v druhom ročníku sa zachoval princíp postupnosti, jednotlivé poznatky z gramatiky (jazyková správnosť, pravopis) sa rozširujú v nadväznosti na prvý ročník, s dôrazom na komunikatívne zručnosti žiakov. Nadobudnuté teoretické jazykové znalosti čo najefektívnejšie využívať v písomnom a ústnom prejave. Odporúčame aj na hodinách gramatiky učiť žiakov čítať texty s porozumením.

Zvuková, významová, tvarová a skladobná rovina jazyka a pravopis

Žiak

- vie správne vymenovať maďarskú abecedu,
- diferencuje samohlásky a spoluhlásky,
- rozdeľuje samohlásky na krátke a dlhé,
- rozdeľuje spoluhlásky na krátke a dlhé,
- uvedomuje si zmenu významu slov zámenou krátkej samohlásky/spoluhlásky za dlhú,
- uvedomuje si dvojaké značenie hlásky „j“ (j-ly) v známych slovách,
- spája hlásky do slabík, slabiky do slov, slová do jednoduchých viet, vety do jednoduchých textov,
- člení jednoduché texty na vety, vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky,
- rozdeľuje slová na slabiky, rozozná jedno- a viacslabičné slová,
- rozdeľuje slová na konci riadka (na základe slabičného princípu),
- správne a zreteľne artikuluje hlásky, slabiky, slová, s dôrazom na krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky,
- podľa predlohy správne odpíše zátvorku a dvojbodku,
- podľa predlohy alebo podľa pokynov učiteľa napíše veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných mien osôb, zvierat, miesta bydliska a na začiatku vety,
- podľa predlohy alebo podľa pokynov učiteľa napíše bodku, otáznik a výkričník na konci vety,
- správne intonuje oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu,
- rozlišuje jednoduché vety podľa obsahu: oznamovaciu a opytovaciu,
- napíše oznamovacie a opytovacie vety so správnou interpunkciou,
- na základe otázok (s pomocou učiteľa) formálne rozozná v texte podstatné mená (kto?, čo?) prídavné mená (aký?), slovesá (čo robí?), príslovky (kde?),
- formálne rozozná v známych slovách slovotvorný základ a prípony (s pomocou učiteľa),

- s pomocou učiteľa alebo podľa predlohy sa pokúsi o opravu vlastného písomného prejavu.

Písanie

Písanie naďalej tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka. V druhom ročníku sa písanie vyučuje v súlade s preberaným učivom v oblastiach: *Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh a Čítanie a literárna výchova*. V rámci osvojovania si techniky písania sa upevňujú a zdokonaľujú písomné zručnosti, s dôrazom na nácvik a zmechanizovanie písomných zručností žiakov.

Žiak

- prečíta vety a krátke texty napísané písaným písmom,
- prečíta arabské číslice,
- podľa požiadaviek na písmo pre druhý ročník a podľa predlohy správne napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a arabských číslic,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy prepíše jednoduchý tlačенý text na písaný,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa diktovania alebo pri písaní spamäti napíše známe slová, jednoduché vety a číslice,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

Komunikácia a sloh

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu artikuláciu a výslovnosť, vyjadruje sa zrozumiteľne,
- pri rozhovore rešpektuje základné komunikatívne pravidlá,
- vie vyžiadať a podávať informácie, tvoriť otázky (simulovanie situácií - ospravedlnenie s vysvetlením, blahoželanie, žiadosť o informáciu, začiatok a koniec telefonického rozhovoru),
- vie poskytnúť základné informácie o sebe,
- vie reagovať na otázky,
- vie sa zapojiť do rozhovoru,
- vie napísať svoju adresu,
- vie napísať pohľadnicu,
- na základe otázok (s pomocou učiteľa) zostaví osnovu, porozpráva obsah známych textov,
- vie tvoriť nadpis k známym textom (rozprávkam, príbehom), k obrázkom,
- tvorí jednoduché nápisy,
- vie porozprávať o svojich zážitkoch,
- vie vyjadriť svoje pocity, zážitky (verbálne aj neverbálne),
- pomocou otázok tvorí súvislé vety na základe ilustrácií,
- formuluje otázky a primerane výstižné odpovede na otázky.

Čítanie a literatúra

V rámci osvojovania si techniky čítania sa odporúča učiť žiakov prekonávať prekážky v porozumení textu, viesť ich k tomu aby sa opätovne vrátili k vete alebo časti textu, ktorej neporozumeli. Medzi dôležité ciele patrí nácvik tichého čítania s porozumením, ako predpoklad pre získavanie informácií aj v iných predmetoch. K rozvíjaniu presného a výstižného vyjadrovania je potrebné kvalitatívne a kvantitatívne rozširovanie slovnjej zásoby aj prostredníctvom literárnych textov.

Technika čítania

Žiak

- vie rozkladať a skladať slová (na slabiky, hlásky),
- vie prečítať jednoduché vety a rozumie im,
- po predošlej príprave, primeraným tempom vie plynule čítať nahlas primerane náročné texty,
- pri hlasnom čítaní textu vie uplatniť návyky správneho dýchania, artikulácie, správnej výslovnosti a vie uplatniť prirodzenú intonáciu hlasu a správny prízvuk,
- po prečítaní textov potichu dokáže odpovedať na otázky učiteľa, ktoré sa viažu na obsah prečítaného textu,
- s pomocou učiteľa vie zostaviť otázky z prečítaného textu,
- vie zreprodukovať vlastné pocity a dojmy z prečítaného textu,
- číta s porozumením nahlas i potichu rôzne druhy primerane náročných textov.

Literárna výchova

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, čítaním (hlasným a tichým čítaním),
- vie porozprávať o prečítanom texte,
- vníma vzťah ilustrácie a obsahu literárnej ukážky a snaží sa im porozumieť,
- zreprodukuje alebo dramatizuje časť rozprávky, poviedky zo života detí (s pomocou učiteľa),
- zahrá bábkové divadlo, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii detských ľudových hier, rozprávok, básní,
- dokáže dokončiť začatý známy, prečítaný príbeh rozprávaním, dramatizáciou, prípadne i ilustráciou,
- primerane svojím schopnostiam vie predniesť báseň alebo úryvok z prózy s pokusom o výrazný prednes,
- vníma a neverbálne vyjadruje rytmus riekanky, vyčítanky, básne,
- vníma jednoduché rýmy,
- vie vymenovať postavy z prečítanej rozprávky, príbehu a určí ich vlastnosti,
- dokáže počúvať, hovoriť a riešiť jednoduché hádanky,
- dokáže rozlišovať prozaické a básnické texty,
- vie dopísať k známym slovám zdobneniny,
- s pomocou učiteľa vie tvoriť jednoduchú osnovu prečítaného textu,
- vie sa orientovať v deji rozprávky a príbehu,
- vie poskytnúť základné informácie o prečítanom texte,
- poznať a vysvetliť pojmy v praktických činnostiach s textom – čitateľ/divák; text, ilustrácia, knižnica, kniha, noviny, časopis, autor: spisovateľ, básnik; bábkové divadlo, bábkva,
- vie vyhľadať názov a autora literárnej ukážky.

Odporúčanie

Žiak

- má vedieť naspamäť aspoň 5-6 básničiek, 5-6 vyčítaniek, riekaniek,
- má poznať aspoň 5-6 rozprávok,
- vie uviesť názov svojej obľúbenej knihy,
- pravidelne navštevuje školskú knižnicu a s pomocou učiteľa sa v nej dokáže orientovať,
- vie pracovať s mimočítankovou literatúrou a detským časopisom (s pomocou učiteľa),
- vie pracovať s čitateľským denníkom (s pomocou učiteľa).

Obsahový štandard zahŕňa záväzné základné učivo, ktoré si má žiak osvojiť v druhom ročníku.

Výkonový štandard obsahuje súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť počas dvojročného vzdelávacieho cyklu z maďarského jazyka a literatúry.

Na konci druhého ročníka sú uvedené záväzné vzdelávacie výstupy, ktoré zohľadňujú požiadavky na vedomosti a zručnosti aj z prvého ročníka.

Ak učiteľ nedokáže v plnom rozsahu splniť učivo predpísané vo vzdelávacom štandarde pre druhý ročník, mal by ho v rámci Školského vzdelávacieho programu prispôbiť vedomostnej a jazykovej úrovni danej triedy.

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- bodkočiarka, úvodzovky
- priama reč, uvádzacia veta
- spodobovanie
- hlásky, slabiky, slová
- pravopis hlások j-ly
- melódia vety: rozkazovacia, želacia, zvolacia

Významová rovina jazyka

- slovotvorný základ, prípony, tvarotvorné prípony, tvarové prípony
- synonymá, antonymá

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená – všeobecné/vlastné; číslo – jednotné/množné
- prídavné mená, stupňovanie
- zámená: osobné, privlastňovacie
- slovesá: osoba 1. 2. 3.; časovanie – prítomný čas; číslo – jednotné/množné
- určitý a neurčitý gramatický člen
- číslovky, základné
- príslovky

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: rozkazovacia, želacia, zvolacia

Komunikácia a sloh

- výslovnosť
- jednoduché rozprávanie – ústne/písomne
- úvod, jadro, záver
- opis - ústne
- poznámky
- odkaz
- oznam
- blahoželanie - ústne/písomne
- krátke správy – SMS, e-mail
- reprodukcia ústna

Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- poézia
- próza
- divadelná hra
- televízia
- rozhlas
- film
- hlavná myšlienka

Literárne žánre

- bájka

- rozprávka, ľudová/autorská

Štylizácia textu

- dialóg

Štruktúra diela

- verš
- strofa
- odsek
- kapitola
- literárna postava – hlavná postava/vedľajšia postava

Metrika

- rým, rytmus

Výkonový štandard

Jazyková komunikácia

Zvuková, významová, tvarová a skladobná rovina jazyka a pravopis

Žiak

- vie vyhľadávať, usporiadať slová podľa abecedného poriadku,
- vie správne rozlíšiť, vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky,
- vie správne rozlíšiť a písať hlásky „j“, „ly“ – v známych slovách,
- vie rozdeliť slová na konci riadka, podľa slabičného princípu,
- vie rozlíšiť priamu reč od uvádzacej vety,
- vie správne používať interpunkčné znamienka – bodku, čiarku, otáznik, výkričník, zátvorku, dvojbodku, bodkočiarku a úvodzovky,
- vie správne písať a intonovať rozkazovacie, želacie a zvolacie vety,
- vie správne vyslovovať a napísať známe slová, v ktorých nastáva spodobovanie,
- vie v texte rozoznať všeobecné a vlastné podstatné mená,
- vie správne písať veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných podstatných mien – vlastné mená osôb, zvierat, miest, obcí, štátov, riek, ulíc,
- vie v texte rozoznať prídavné mená,
- vie správne určovať gramatické kategórie podstatných mien a prídavných mien,
- vie v texte vyhľadať osobné a privlastňovacie zámená,
- vie v texte rozoznať základné číslovky, ako slová pomenúvajúce množstvo,
- vie v texte rozoznať slovesá – pomocou otázok,
- vie správne určovať gramatickú kategóriu sloves: osobu, číslo,
- vie v texte pomocou otázok (kedy?, kde?, ako?) rozoznať príslovky,
- vie v texte rozoznať určitý a neurčitý gramatický člen (a, az, egy),
- pozná základnú charakteristiku sloves, podstatných mien, prídavných mien, zámen, čísloviek,
- formálne rozozná v slovách slovotvorný základ a prípony,
- vie tvoriť synonymá a antonymá,
- vie tvoriť slová obmieňaním,
- vie vytvoriť holú a rozvitú vetu, dokázať zmeniť holú vetu na rozvitú a naopak,
- vie rozoznávať vety podľa obsahu, vie ich tvoriť a správne použiť v súvislom písomnom prejave,
- vie použiť poznatky o slovných druhoch v písomnom a ústnom prejave.

Písanie

Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka aj v treťom ročníku v oblastiach *Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh a Čítanie a literárna výchova*. V rámci osvojovania si techniky písania sa zdokonaľujú písomné zručnosti žiakov.

Žiak

- správne prečíta texty napísané písaným písmom,
- podľa požiadaviek na písmo pre tretí ročník a podľa predlohy správne napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a arabských číslíc,
- správne, čitateľne, úhladne a primerane rýchlo odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne, úhladne a primerane rýchlo prepíše jednoduchý tlačенý text na písaný,
- správne, čitateľne, úhladne podľa diktovania alebo pri písaní spamäti napíše jednoduchý text,
- správne, čitateľne, úhladne a primerane rýchlo napíše jednoduchý text,
- vie napísať slová v abecednom poradí,
- vie správne napísať dátum,
- vie písať jednoduché vety s použitím správnej interpunkcie,
- vie opraviť vlastný písomný prejav – podľa predlohy,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

Komunikácia a sloh

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu, spisovnú výslovnosť, vyjadruje sa zrozumiteľne a jazykovo správne,
- v ústnom a písomnom prejave používa vhodné jazykové prostriedky,
- vie sa zapojiť do rozhovoru a rešpektuje základné komunikatívne pravidlá,
- vie vyžiadať a podávať informácie, tvoriť otázky, reagovať na ne,
- vie poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách,
- vie porozprávať o svojich zážitkoch, túžbach, prianiach, vie vyjadriť svoje pocity aj neverbálne,
- vie zreprodukovať ústne vypočutý alebo prečítaný text (s pomocou učiteľa, resp. pomocou otázok),
- vie opísať ústne osoby, zvieratá, predmety, ilustrácie,
- vie zostaviť osnovu vypočutého alebo prečítaného príbehu (pomocou otázok),
- vie porozprávať a napísať krátky príbeh podľa osnovy (úvod, jadro záver) s dodržaním časovej postupnosti,
- vie napísať blahoželanie k meninám, narodeninám, sviatkom,
- vie napísať krátke odkazy, oznamy obsahujúce základné informácie,
- vie napísať jednoduchý oznam, krátku správu formou SMS správy, e-mailu.

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Žiak

- pri hlasnom čítaní dodržiava správne dýchanie, správnu artikuláciu a spisovnú výslovnosť,
- vie uplatniť prirodzenú intonáciu hlasu a správny prízvuk,
- vie rozkladať a skladať krátke texty (na jednoduché vety, slová, slabiky, hlásky),
- po predošlej príprave, primeraným tempom vie plynulo čítať nahlas primerane náročné texty,
- vie prečítať jednoduché texty a rozumie im,
- pri čítaní s porozumením sleduje vlastné metakognitívne procesy (s pomocou učiteľa),

- vie čítať s porozumením nahlas i potichu rôzne druhy primerane obťažných textov,
- vie zreprodukovať vlastný čitateľský zážitok,
- vie čítať so správnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu,
- pri čítaní využíva rôzne druhy stratégií (informatívne čítanie, študijné čítanie, zážitkové čítanie atď.) – primerane svojim schopnostiam,
- vie vyhľadať v texte kľúčové slová, s pomocou učiteľa,
- vie zostaviť osnovu z prečítaného textu, s pomocou učiteľa,
- vie odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie,
- vie používať priamu reč pri dramatizácii textov,
- sa pokúsi o výrazné (estetické) čítanie umeleckých textov.

Literárna výchova

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, výrazným hlasným čítaním, tichým čítaním,
- vie rozprávať o prečítanom texte,
- vie zreprodukovať, dramatizovať rozprávky, poviedky, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii (pokús o jednoduché divadelné predstavenie),
- vie zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami,
- vie výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy (primerane svojim schopnostiam),
- vie sa orientovať v deji rozprávok, poviedok,
- vie dokončiť začatú rozprávku, príbeh rozprávaním, dramatizáciou, ilustráciou,
- vie rozlíšiť hlavnú postavu od vedľajšej postavy,
- sa pokúsi hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah,
- sa pokúsi hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch,
- vie rozoznať poéziu od prózy,
- pri praktických činnostiach s literárnym textom vie rozoznať: verš, strofu, odsek, kapitolu,
- pozná a vysvetlí pojmy: televízia, rozhlas, divadelná hra, film,
- vie vysvetliť pojmy bájka, ľudová rozprávka, autorská rozprávka,
- vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej rozprávky,
- vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, s pomocou učiteľa,
- sa pokúsi tvoriť jednoduché rýmy.

Odporúčanie

Žiak

- má vedieť naspamäť 7-8 básničiek,
- má poznať aspoň 8-10 rozprávok (ľudové a autorské),
- vie uviesť názov svojej obľúbenej knihy,
- pravidelne navštevuje školskú knižnicu a dokáže sa v nej orientovať,
- vie pracovať s mimočítankovou literatúrou, detským časopisom a čitateľským denníkom.

Obsahový štandard zahŕňa záväzné základné učivo, ktoré si má žiak osvojiť v treťom ročníku. Výkonový štandard obsahuje súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti. Vzdelávacie výstupy na konci tretieho ročníka sú uvedené orientačne, pre potreby učiteľa. Učivo predpísané vo vzdelávacom štandarde môže učiteľ v rámci Školského vzdelávacieho programu prispôbiť vedomostnej a jazykovej úrovni danej triedy. Tretí a štvrtý ročník primárneho vzdelávania tvorí jeden obsahovo spojený cyklus. Záväzné vzdelávacie výstupy budú uvedené na konci dvojročného vzdelávacieho cyklu.

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- melódia vety: oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia
- pravopis interpunkčných znamienok
- pravopis hlások j-ly
- spodobovanie
- rozdeľovanie predponových slov

Významová rovina jazyka

- odvodené slová
- slovotvorný základ; predpony, prípony
- ustálené slovné spojenia
- príslovie, porekadlo, pranostika,
- slovníky: pravopisný, synonymický, frazeologický

Tvarová rovina jazyka

- slovesá: časovanie – minulý čas, budúci čas; osoba (1.2.3.), číslo (jednotné, množné), čas (prítomný, minulý, budúci)
- slovesná predpona
- podstatné mená – konkrétne/abstraktné
- prídavné mená, stupňovanie
- zámená: osobné
- číslovky – základné/radové
- gramatický člen – určitý, neurčitý

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta – holá, rozvitá

Komunikácia a sloh

- jednoduché rozprávanie – časová postupnosť v rozprávaní
- opis – ústne/písomne: predmetu, obrázku/ilustrácie, osoby, zvierat'a
- súkromný list – písomne
- umelecký a vecný text
- názor, diskusia, argument
- správa, pozvánka, plagát, vizitka
- inzerát, reklama
- kľúčové slová, koncept

Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- umelecká literatúra
- literatúra pre deti
- náučná literatúra

Literárne žánre

- príslovie, porekadlo, pranostika
- rozprávka – ľudová /autorská
- povesť – ľudová/autorská
- komiks

Štylizácia textu

- prirovnanie
- personifikácia/zosobnenie

Metrika

- rým, rytmus

Výkonový štandard

Jazyková komunikácia

Zvuková, významová, tvarová a skladobná rovina jazyka a pravopis

Žiak

- vie správne, bezchybne vymenovať maďarskú abecedu a vyhľadávať, usporiadať slová podľa abecedného poriadku,
- vie správne rozlišovať, vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky,
- vie správne písať a intonovať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie vety,
- vie správne používať interpunkčné znamienka,
- vie správne rozlíšiť a napísať hlásky „j“, „ly“,
- vie správne rozdeľovať slová podľa slabičného princípu a správne rozdeľovať slovesá s predponami,
- vie správne vyslovovať a napísať známe slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu,
- formálne rozozná v slovách slovotvorný základ, predpony a prípony, vie tvoriť slová pomocou rôznych prípon,
- vie tvoriť prítomný, minulý a budúci čas sloves,
- vie správne určovať gramatickú kategóriu sloves: osobu, číslo, čas,
- vie v texte rozoznávať všeobecné, vlastné, konkrétne a abstraktné podstatné mená,
- vie správne písať veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných podstatných mien,
- vie správne určovať gramatické kategórie podstatných mien a prídavných mien,
- vie správne stupňovať prídavné mená,
- vie v texte vyhľadať a používať osobné zámená a rôzne tvary osobných zámen,
- vie v texte rozoznávať základné a radové číslovky,
- vie v texte rozoznať a správne použiť určitý a neurčitý gramatický člen (a, az, egy),
- vie v texte rozoznávať slovesá, podstatné mená, prídavné mená, číslovky, osobné zámená,
- pozná základnú charakteristiku sloves, podstatných mien, prídavných mien, zámen, čísloviek,
- vie použiť poznatky o slovných druhoch v písomnom a ústnom prejave,
- vie vytvoriť holú a rozvitú vetu, dokázať zmeniť holú vetu na rozvitú a naopak,
- vie v texte správne zoradiť vety so zameraním na významovú stránku textu,
- vie správne rozoznávať vety podľa obsahu, vie ich tvoriť a správne použiť v súvislom písomnom prejave,
- vie správne používať písmená na začiatku vety,
- vie napísať jednoduché vety s použitím správnej interpunkcie,
- vie používať slovníky: pravopisný, synonymický, frazeologický,
- vie správne používať pravidlá maďarského pravopisu primerané pre 1. stupeň základnej školy.

Písanie

Písanie tvorí aj vo štvrtom ročníku integrálnu súčasť materinského jazyka vo všetkých oblastiach.

V rámci osvojovania si techniky písania sa zdokonaľujú písomné zručnosti žiakov.

Žiak

- vie podľa požiadaviek na písmo (normy) a podľa predlohy správne písať tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a arabských číslíc,
- vie správne, čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo odpisovať a prepisovať rôzne texty,
- vie samostatne napísať jednoduchý text s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo),
- vie správne, čitateľne, úhľadne podľa diktovania alebo pri písaní spamäti napísať jednoduchý, primerane náročný text,
- vie správne prečítať texty napísané písaným písmom, resp. vlastný písomný prejav,
- vie opraviť vlastný písomný prejav – podľa predlohy,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

Komunikácia a sloh

Žiak

- v ústnom a písomnom prejave používa vhodné jazykové prostriedky, vie rozlíšiť spisovné a nárečové slová, pozná slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia a vie ich vhodne použiť,
- pri ústnom prejave dodržiava správnu, spisovnú výslovnosť, vyjadruje sa zrozumiteľne a jazykovo správne,
- disponuje vhodným výberom slovnej zásoby pre 1. stupeň základnej školy,
- vie tvoriť otázky a reagovať na ne, porozumie rôznym informáciám,
- vie poskytnúť informácie o sebe, porozprávať o svojich zážitkoch a vie vyjadriť svoje pocity aj neverbálne,
- vie vyjadriť svoje zážitky z prečítaného textu a z bežných životných situácií v ústnych aj v písomných prejavoch,
- vie opísať ústne aj písomne osoby, zvieratá, predmety, obrázky/ilustrácie,
- vie napísať pohľadnicu, krátky súkromný list,
- vie viesť telefónne rozhovory (aj na mobilnom telefóne),
- vie charakterizovať pojmy: správa, pozvánka, plagát, vizitka, inzerát, reklama,
- vie napísať krátku správu, pozvánku, plagát, vizitku, ktoré obsahujú základné informácie,
- vie vytvoriť krátky inzerát a krátky reklamný text,
- vie zreprodukovať ústne vypočutý alebo prečítaný text (pomocou otázok),
- vie zostaviť osnovu vypočutého alebo prečítaného textu pomocou kľúčových slov,
- vie porozprávať a napísať krátky príbeh podľa osnovy (úvod, jadro záver) s dodržaním časovej postupnosti.

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Žiak

- vie čítať s porozumením nahlas i potichu rôzne druhy primerane obťažných textov,
- pri hlasnom čítaní dodržiava správne dýchanie, správnu artikuláciu a spisovnú výslovnosť,
- pri čítaní využíva rôzne druhy stratégií primerane svojim schopnostiam,
- pri čítaní s porozumením sleduje vlastné metakognitívne procesy (s pomocou učiteľa),
- vie zreprodukovať vlastný čitateľský zážitok,
- sa pokúsi o výrazné čítanie umeleckých textov,

- vie rozkladať a skladať krátke texty (na odseky, vety)
- vie vyhľadať v texte kľúčové slová, s pomocou učiteľa,
- vie zostaviť osnovu z prečítaného textu, s pomocou učiteľa,
- vie odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie,
- vie používať priamu reč pri dramatizácii textov,
- vie prečítať primerane náročné texty a rozumie im.

Literárna výchova

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, tichým a výrazným hlasným čítaním, o prečítanom texte vie rozprávať,
- aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii,
- vie zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami,
- vie výrazne predniesť báseň, krátku prózu, resp. úryvok z prózy (primerane svojim schopnostiam),
- vie sa orientovať v deji rozprávok, poviedok,
- vie dokončiť začatú rozprávku, príbeh rozprávaním, dramatizáciou, ilustráciou,
- sa pokúsi hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah,
- vie hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch,
- vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, s pomocou učiteľa,
- sa pokúsi tvoriť jednoduché rýmy,
- vie rozlíšiť umeleckú literatúru od náučnej literatúry,
- pri praktických činnostiach s literárnym textom vie rozoznať: prirovnanie personifikáciu,
- pozná a vysvetlí pojmy: príslovie, porekadlo, pranostika,
- vie charakterizovať pojmy: ľudová rozprávka, autorská rozprávka, ľudová povesť, autorská povesť, komiks, umelecká literatúra, náučná literatúra, literatúra pre deti,
- vie rozlíšiť rozprávku od povesti,
- vie vymenovať niekoľko autorov literatúry pre deti - domácich i zahraničných.

Odporúčanie

Žiak

- má vedieť naspamäť 8- 10 básničiek,
- má poznať aspoň 8-10 rozprávok (ľudové, autorské), 2-4 povesti (ľudové, autorské),
- vie uviesť názov a autora svojich obľúbených kníh,
- pravidelne navštevuje školskú knižnicu a dokáže sa v nej orientovať,
- vie pracovať s mimočítankovou literatúrou, detským časopisom a čitateľským denníkom.

Obsahový štandard zahŕňa záväzné základné učivo, ktoré si má žiak osvojiť vo štvrtom ročníku. Výkonový štandard obsahuje súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti. Vzdelávacie výstupy na konci štvrtého ročníka sú záväzné. Učivo predpísané vo vzdelávacom štandarde môže učiteľ v rámci Školského vzdelávacieho programu prispôbiť vedomostnej a jazykovej úrovni danej triedy.

Spracovali: PaedDr. Gyöngyi LEDNECZKÁ

Mgr. Lívia TÍMÁROVÁ

Szabolcs SIMON, PhD.